

сенімді | надежное
сақтандыру | страхование

«МҰНАЙ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

ЖҮКТЕРДІ ЕРІКТІ САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

**«Мұнай сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесімен бекітілген**

**2023 жылғы «31» қазан № 02-01/27 хаттама
Күшіне енген күн «13» қараша 2023 ж.**

Семей қ.

МАЗМҰНЫ:

1.	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2.	САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ	4
3.	САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ	4
4.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ	5
5.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫН ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ	6
6.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ	6
7.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТПАЙТЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ ОҚИҒАЛАР	8
8.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ	11
9.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ	12
10.	ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	13
11.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ	15
12.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БАС ТARTУ	17
13.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ЕРЕЖЕЛЕРІ	17
14.	ФРАНШИЗА	18
15.	ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ	19
16.	СУБРОГАЦИЯ	19
17.	ФОРС-МАЖОР	19
18.	ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ	19
19.	ҚОСЫМША ТАЛАПТАР	19

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

- 1.1 "Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ, бұдан әрі Сақтандырушы деп атала, осы жүктерді ерікті сақтандыру Ережелерінің (бұдан әрі - осы Ережелер) шарттарында жүктерді сақтауда жүк жөнелтуші, жүк алушы, тасымалдаушы, фрахтаушы, экспедитор ретінде мүдделілігі бар, бұдан әрі Сақтанушы деп аталатын заңды тұлғалармен (меншік нысанына және ұйымдық құқықтық нысанына қарамастан) және жеке тұлғалармен (азаматтығына қарамастан) жүктерді ерікті сақтандыру шарттарын жасасады.
- 1.2 Осы Ережелерге сәйкес жасалған жүктерді ерікті сақтандыру Шарты бойынша Сақтандырушы алдын ала енгізілген сақтандыру сыйлықақысы үшін алдын ала келісілген сома шегінде сақтанушыға немесе ол тағайындаған пайда алушыға сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде келтірілген залалды өтеуге міндеттенеді.
- 1.3 Осы Ережелерде келесі терминдер қолданылады:
- 1.3.1. **Сақтанушы**-сақтандырушымен жүктерді ерікті сақтандыру шартын жасасқан, сақтандыру сыйлықақысын төлейтін тұлға, сондай-ақ Сақтанушымен еңбек қатынастарында тұрған адамдар;
- 1.3.2. **Тасымалдаушы** – Қазақстан Республикасының аумағы бойынша да, Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерлерде де тиісті құжатта (тасымалдауға арналған шарт, келісім, өзге де құжаттар) белгіленген маршрут бойынша жүкті тасымалдау бойынша меншікті (жалға алынған, не бірлескен пайдаланудағы) көлік құралдарында рейсті ұйымдастыруды және орындауды қамтамасыз ететін тұлға. Сондай-ақ сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға басталған сәтте көлік құралын тікелей басқарған адамды да қамтиды;
- 1.3.3. **Пайда алушы**-жүктерді ерікті сақтандыру шартына сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;
- 1.3.4. **Көлік құралы**-автокөлік, теміржол, теңіз, әуе арқылы адамдарды, жүктерді немесе оған орнатылған жабдықты тасымалдауға арналған құрылғы. Оған жеңіл автокөліктері, жүк көліктері, тралдар, контейнерлер, теміржол вагондары, жартылай вагондар, цистерналар, платформалар, теңіз / өзен кемелері, баржалар, ұшақтар, тікұшақтар және т. б. кіреді;
- 1.3.5. **Жалпы апат**-бұл бүкіл теңіз кәсіпорнын жойылудан сақтау үшін жасалған әрекеттердің нәтижесінде пайда болатын ішінара зиян. Кеме корпусының бөліктерінен немесе кемені құтқару мақсатында қабылданған жүктің бір бөлігінен ерікті түрде бас тарту нәтижесінде, сондай-ақ кемені және жүктің қалған бөлігін олар үшін ортақ қауіптің әсерінен қорғауды қамтамасыз етуге байланысты шығыстар салдарынан болатын залал. Егер қабылданған шаралар сәтті болған жағдайда, бұл ретте келтірілген барлық залалдар кәсіпорынның барлық тараптары, оның ішінде мүдделері бірінші кезекте залалдың басталуымен қозғалған Тараптар арасында барабар негізде өтелуге жатады.
- 1.3.6. **Екі жақтың да кінәсінен соқтығысу**-соқтығысу кезіндегі өзара жауапкершілік, ол кеме иесі мен Тасымалдаушының /кеменің басқа кемемен соқтығысқан жағдайда оның кінәсінен өзара қарым-қатынасын реттейді.
- 1.3.7. **Жеке апат**-ішінара жоғалған және / немесе зақымдалған жүктің иесі көтеретін сақтандыру жағдайынан туындайтын ішінара залал. Толық жойылу болып табылмайтын және жалпы апат жағдайларына жатпайтын залал.
- 1.3.8. **Конструктивті жойылу**-қалпына келтіруге жатпайтын жүк бірлігінің бір бөлігінің залалы;
- 1.3.9. **Толық жойылу**-тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы және/немесе бағалаушы және / немесе сюрвейер, лосс-аджастер қалпына келтірудің, жөндеудің орынсыздығын анықтайтын жүкті жою; сондай-ақ қалпына келтіру, жөндеу құны сақтандыру жағдайы басталған күні жүктің нақты құнының 60% - дан астамын құрайды.
- 1.3.10. **Жүк бірлігі (жүктің жеке бөлігі)** – шама, баға, сыртқы түрі және басқа атрибуттар көрсеткіштерімен сипатталатын оқшауланған тұтастық. Жүк бірлігінде тауардың жүк түрлерінің жиынтығындағы нақты біреуіне тиістілігін біржақты анықтауға мүмкіндік беретін жеке штрих-код бар. Жүктің жекелеген бірліктерінде штрих-код болмаған жағдайда, егер ол үлкенірек жалпы қаптамада болса да (мысалы: блоктағы бума, қораптағы блок, паллеттегі қорап және т. б.) дербес қаптамасы бар жүктің бір бөлігі осылай танылады;
- 1.3.11. **Сақтандыру тәуекелі**-маршруты, көлемі, қаптамасының өзгеруі, көлік құралының түрі және жүкті тасымалдау тәсілдері, уақытша сақтау мен қайта тиеудің болуы мен орны туралы мәліметтер жиынтығы және жүкті сақтандыруға арналған Өтініш – сауалнамаға (бұдан әрі-өтініш-сауалнама) сәйкес ұсынылатын өзге де мәліметтер.

- 1.3.12. **Сақтандыру қорғанысы**-Сақтандырушының сақтандыру төлемін немесе оның бір бөлігін сақтандыру жағдайы басталған кезде біржолғы сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, талаптарда және тәртіппен жүзеге асыру міндеті.
- 1.3.13. **Аралас тасымалдау-жөнелту** пунктінен межелі пунктке дейін көліктің бірнеше түрін қолдана отырып жүкті тасымалдау. Көлік инфрақұрылымы кәсіпорындарының (порттардың, әуежайлардың, терминалдардың және т.б.) қатысуымен де, оларсыз да, жүк көліктің бір түрінің тасымалдаушысынан екіншісінің тасымалдаушысына дәйекті түрде берілген кезде де жүзеге асырылуы мүмкін.
- 1.3.14. **Жүктің әрбір партиясына жеке - жеке сақтандырудың бас шарты шеңберінде жасалатын біржолғы сақтандыру шарты (бұдан әрі-сақтандыру шарты).**
- 1.3.15. **Жүктерді сақтандыру жөніндегі бас Шарт** (бұдан әрі - сақтандырудың бас шарты) _ - сақтандыру шартымен ресімделетін белгілі бір мерзім ішінде ұқсас шарттарда жүктің жекелеген партияларын бір мезгілде сақтандыру кезінде жасалады.
- 1.3.16. **абандон**-сақтанушының сақтандырушының пайдасына сақтандырылған мүлікке құқығынан бас тарту туралы мәлімдеу және толық сақтандыру төлемін алу құқығы.
- 1.3.17. **жүк жөнелтуші-өзіне тиесілі жүкті жөнелту пунктінен межелі пунктке жөнелтетін** тұлға.
- 1.3.18. **жүк** алушы-жүкті межелі пунктте алуға құқығы бар тұлға.
- 1.3.19. **экспедитор** – тасымалдауға тартылған барлық тараптардың үйлестірілуін және өзара іс-қимылын, ауыстырып тиеу пункттерінде ауыстырып тиеу операцияларын және тасымалдау шартына байланысты өзге де қызметтерді жүзеге асыруды қамтамасыз ететін жеке немесе заңды тұлға;

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Осы Ережелерге сәйкес сақтандыру объектісі сақтандыру Шартында көрсетілген сақтандырылған жүктің барлығының немесе бір бөлігінің жойылу және / немесе жоғалу және / немесе бүліну қаупімен байланысты сақтанушының (пайда алушының) Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін мүлдік мүдделері болып табылады.
- 2.2. Сақтандыруға қабылданады:
 - 2.2.1. жерүсті, әуе, теңіз/ішкі су, құбыр жол көлік түрлері құралдарымен тасымалдауға және сақтауға, оның ішінде тиеуге және/немесе түсіруге, қайта тиеуге және/немесе ауыстырып тиеуге жататын жылжымалы мүлдік (тауарлар, көрме экспонаттары, өнер туындылары, бағалы жүктер, қауіпті жүктер және жүктердің басқа да түрлері) барлық түрлері; экспонаттау және/немесе әртүрлі түрдегі қоғамдық іс-шаралар мен көрмелерде пайдалану;
 - 2.2.2. жылжымайтын мүлік, атап айтқанда: әуе және теңіз кемелері, ішкі жүзу кемелері, жерүсті, авиациялық, теңіз/ішкі су көлігі түрлерінің құралдарымен тасымалдауға және сақтауға, оның ішінде тиеуге және/немесе түсіруге, қайта тиеуге және/немесе ауыстырып тиеуге жататын ғарыш объектілері; әртүрлі қоғамдық іс-шаралар мен көрмелерде экспонаттауға және/немесе пайдалануға жататын заттар.
- 2.3. Келесілер сақтандыруға қабылданбайды:
 - 2.3.1. тиісінше оралмаған жүктер;
 - 2.3.2. тасымалдау саласындағы нормативтік – құқықтық актілерде белгіленген нормалар мен ережелерге сәйкес тасымалдауға тыйым салынған жүктер.
- 2.4. Сақтандыру объектісін ұстау, жүктерді тасымалдау шарттары мен тәртібі сақтандыру шартын жасасу кезінде егжей-тегжейлі ескертіледі.
- 2.5. Сақтанушының құқыққа қайшы мүдделері сақтандыруға жатпайды.

3. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 3.1. Сақтандыру сомасы-сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін қаражат сомасы.
- 3.2. Сақтандыру сомасының мөлшері Сақтанушының жүкті сақтандыруға берген өтініші және жүктің нақты құнын растайтын ілеспе құжаттар (инвойс, жүккүжаттар және т.б.) негізінде айқындалады.
- 3.3. Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемі жеткізу шарттарына байланысты әрбір жүк бойынша сақтандыру шартында жеке айқындалатын және өзіне мыналарды қамтуы мүмкін сақтандыру сомасының мөлшерінен аспауға тиіс:

- 3.3.1. коммерциялық инвойсқа (шот-фактураға) сәйкес жүктің құны;
- 3.3.2. көлік құжаттары негізінде айқындалатын тасымалдау ақысы (CMR-жүкқұжат, MAWB-жүкқұжат, теміржол-жүкқұжат, тауар-көлік жүкқұжаты, көлік инвойсы, коносамент) ;
- 3.3.3. коммерциялық инвойсқа (фактура-шотына) сәйкес жүк құнының 10% - нан аспайтын сома;
- 3.3.4. транзиттік сақтауға, жолда жүкті қорғауға байланысты басқа да шығыстар және құжатпен расталған, бірақ жүктің (инвойстық) құнының 20% - нан аспайтын басқа шығыстар.
- 3.4. Сақтандыру сомасына Сақтанушының (пайда алушының) жоғалған пайдасы енгізілмейді егер бұл сақтандыру шартында көрсетілмесе, кез келген жағдайда үшінші тұлғалардың жіберіп алған пайдасы, Сақтанушының (пайда алушының) үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін бұзумен байланысты кез келген айыппұл санкциялары, қабылдау, асыра пайдалану, сақтандырылған жүкті қайта тиеу, қайта қабылдау кезінде сараптама жүргізу үшін сақтанушы (пайда алушы) жүргізген шығыстар енгізілмейді.
- 3.5. Сақтандыру сомасының мөлшері сақтандыру шартында белгіленеді. Сақтандыру сомасының мүліктің нақты құнына сәйкес келмеу фактісін сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде белгілеуі мүмкін.

4. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 4.1. Сақтандыру сыйлықақысы-сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде төлеуге міндетті сақтандыру төлемі. Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысы мен тарифтік мөлшерлеменің көлемін сақтанушы толтырған өтініш-сауалнамалар негізінде тәуекел дәрежесін бағалау кезінде сақтандырушы жүктің әрбір партиясы бойынша жеке есептейді және сақтандыру шартында белгіленеді.
- 4.2. Сақтандырудың бас шарты бойынша сақтандыру сыйлықақысы жүктерді тасымалдаудың жоспарланған көлеміне байланысты және сақтандыру қорғаудың бүкіл қолданылу мерзіміне немесе тараптардың келісімі бойынша есепті кезеңге белгіленеді.
- 4.3. Тәуекелді бағалау кезінде Сақтандырушы жүктің құнын, тасымалданатын жүктің түрін, көлік құралын тасымалдау үшін пайдаланылатын түрін, тасымалдау тәсілін, тасымалдау бағытын, шамадан тыс тиеу, ауыстырып тиеу, шоғырландыру пункттерінің санын және тәуекел дәрежесін барынша дәл анықтауға мүмкіндік беретін басқа да деректерді ескереді. Тәуекел дәрежесі ұлғайған кезде (тез бұзылатын жүктерді, қауіпті жүктерді және т.б. тасымалдау) тарифтік мөлшерлеме қосымша ескеріледі.
- 4.4. Тарифтік мөлшерлеме сақтандыру сомасынан пайыздық мәнде айқындалады және сақтандыру шартында белгіленеді. Тарифтік мөлшерлеменің мөлшері тәуекел дәрежесіне байланысты.
- 4.5. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру сомасын тарифтік мөлшерлемеге көбейту арқылы есептеледі және ақшалай түрде анықталады.
- 4.6. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәртібі сақтандыру Шартында айқындалады.
- 4.7. Сақтандыру сыйлықақысын төлеу күні Сақтандырушының банктік шотына немесе кассасына қаражат түскен күн болып есептеледі.
- 4.8. Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, аудару, толықтыру және қызмет көрсету тәртібі Тараптардың келісімі бойынша айқындалады және сақтандыру Шартында тіркеледі. Болашақта қажеттілік туындаған кезде (сақтандырылатын жүктердің көлемін ұлғайту/азайту, клиенттік базаны ұлғайту/қысқарту және т.б.) сақтандыру сыйлықақысының мөлшері тараптардың келісімі бойынша қосымша келісіммен ұлғайтылуы/азайтылуы мүмкін.
- 4.9. Сақтандыру сыйлықақысын сақтанушы депозиттік сақтандыру сыйлықақысы (бұдан әрі - сыйлықақы депозиті) түрінде енгізе алады. Сақтандырудың бас шартының қолданылу кезеңінде сыйлықақы депозитінің сомасы сақтандырушы жүк тасымалдаудың жоспарланған көлеміне және оның құнына сәйкес есептеген сақтандыру сыйлықақыларын төлеу есебіне есептеледі.
- 4.10. Егер сақтандырудың бас Шартының қолданылу кезеңінде есептелген сақтандыру сыйлықақыларының сомасы сыйақы депозитінің мөлшерінен асып кеткен жағдайда, егер сақтандырудың бас шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы өзара есеп айырысуларды салыстыру актісіне (бұдан әрі – салыстыру актісі) қол қойылған сәттен бастап 3 (үш) банктік күннен кешіктірмей сыйақы депозитін толықтыруға міндетті.
- 4.11. Егер есептелген сақтандыру сыйлықақыларының сомасы төленген сыйлықақы депозитінің мөлшерінен аз болса, онда айырма болашақ төлемдер шотына есептеледі.

- 4.12. Сақтандырудың бас шартының қолданылу мерзімі аяқталғаннан кейін Тараптар салыстырып тексерудің қорытынды актісін жасайды, оның негізінде Сақтанушы қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеу не сақтандырушы пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтару жолымен Тараптардың түпкілікті өзара есеп айырысуы жүргізіледі.
- 4.13. Салыстыру актісі бас Шарттың ажырамас бөлігі болып табылады. Салыстыру актісі Тараптар айқындаған есепті кезеңнің (ай, тоқсан, жарты жыл, жыл) күніне жасалады.

5. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫН ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ

- 5.1. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшамен немесе Сақтандырушының банктік шотына қолма-қол ақшасыз аудару арқылы төленуі мүмкін.
- 5.2. 12 ай мерзімге сақтандыру Шартын жасасу кезінде Сақтанушыға Сақтандырушымен келісім бойынша сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу мүмкіндігі берілуі мүмкін. Сақтандыру жарналарының мөлшері және оларды төлеу мерзімі сақтандыру Шартымен айқындалады.
- 5.3. Егер сақтандыру Шартында сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу көзделсе, шартта шартты мерзімінен бұрын бұзуды қоса алғанда, кезекті сақтандыру жарналарын белгіленген мерзімдерде төлемеудің салдары айқындалуы мүмкін.
- 5.4. Сақтанушы, егер сақтандыру шартында өзгеше белгіленбесе, егер кезекті немесе соңғы сақтандыру жарнасын төлегенге дейін сақтандыру жағдайы орын алса, сақтандыру сыйлықақысын төлеуді бөліп төлеу құқығынан айырылады. Бұл жағдайда Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысының қалған бөлігін мерзімінен бұрын төлеуі керек. Сақтанушының Сақтандырушымен түпкілікті есеп айырысуына дейін осы сақтандыру Шарты бойынша сақтандыру төлемдері жүзеге асырылмайды.
- 5.5. Егер сақтандыру жағдайы сақтандыру сыйлықақысы немесе кезекті сақтандыру жарнасы төленгенге дейін басталса, егер сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға енгізілуі кешіктірілген сақтандыру сыйлықақысы (кезекті сақтандыру жарнасы) төленгенге дейін басталса, сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.
- 5.6. Кезекті сақтандыру жарнасы мерзімі өткен күннен бастап кезекті сақтандыру жарнасы төленбеген жағдайларда сақтандыру қорғанысы автоматты түрде тоқтатылады. Сақтандыру қорғаныс әрекетін тоқтата тұру, кешіктірілген жарна төленген сәтке дейін күшінде болады. Бұл ретте сақтандыру шартының қолданылу мерзімі сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру қолданылған кезеңге ұзартылмайды.
- Егер сақтандыру қорғаудың қолданылуын тоқтата тұру күнтізбелік 30 (отыз) күннен астам уақытқа созылған жағдайда Сақтандырушының біржақты соттан тыс тәртіппен сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар. Бұл ретте Сақтанушы бұрын төлеген сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.
- 5.7. Сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлеу мерзімі өткен кезде сақтандырушының Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабының қолданыстағы нұсқасына сәйкес залалдарды өтеуді, сондай-ақ мерзімі өткен үшін өсім пұл төлеуді талап етуге құқығы бар.
- 5.8. Сақтандырушының сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын төлемеуіне байланысты Шартты бұзуы соңғысын сақтандыру қорғанысы қолданылған кезең үшін сақтандыру сыйлықақысын төлеу міндетінен босатпайды және сақтандырушы сақтанушы алдындағы өз міндеттемелері бойынша жауап беруі тиіс еді.

6. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

- 6.1. Жүктерді сақтандыруы, сақтандыру қорғаудың мынадай санаттары бойынша жүргізіледі:
- 6.1.1. **А санаты – "барлық тәуекелдер үшін жауапкершілікпен".**
- Осы Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, барлық тәуекелдер нәтижесінде көліктің кез келген түрімен тасымалдау кезінде жүктің бүлінуі, зақымдануы, жоғалуы және/немесе жойылуы сақтандыру жағдайы болып табылады.
- 6.1.1.1. Осы санат бойынша теңізбен тасымалдауға арналған қамтулар, осы Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырылған жүктің жойылуын болдырмау мақсатында, тасымалдауға арналған шартқа және /немесе жалпы апат жарияланған жерде қолданыстағы заңнамаға және тәжірибеге сәйкес көзделуге және айқындалуға тиіс, жалпы апатқа байланысты және жалпы апатты жариялау нәтижесінде жүкті құтқаруға қатысты шығыстарға байланысты, жүк тасымалдау шарты бойынша жауапкершілікке барабар шығыстар қамтылады.

- 6.1.1.2. Теңізбен тасымалдау үшін қамтудың осы санаты бойынша сақтанушыға осы ұйғарымға сәйкес өтелетін залалға қатысты "екі тараптың кінәсінен соқтығысу" анықтамасына сәйкес тасымалдау Шарты бойынша жауапкершілікке барабар қамту беріледі. Жоғарыда көрсетілген ұйғарым бойынша кеме иелері тарапынан қандай да бір шағымдар туындаған жағдайда Сақтанушы сақтандырушыны хабардар етуге міндеттенеді, ол өзінің есебінен және шығындары арқылы Сақтанушының мүдделерін осындай талаптардан қорғауға құқылы болады.
- 6.1.2. **В санаты - "жеке апат үшін жауапкершілікпен (сақтандырылған жүктің ішінара зақымдануы)".**
- 6.1.2.1. Сақтандыру жағдайы төменгі оқиғалардың нәтижесінде көліктің кез келген түрімен тасымалдау кезінде жүктің бүлінуі, зақымдануы, жоғалуы және/немесе жойылуы болып табылады:
- 6.1.2.1.1. көлік құралындағы өрт пен жарылыс, сондай-ақ өртті құтқару немесе сөндіру үшін қабылданған шаралар салдарынан;
- 6.1.2.1.2. кемелердің апатқа ұшырауы немесе соқтығысуы, олардың қозғалмайтын немесе жүзбелі заттарға соғылуы, кеменің құрлыққа қонуы, жағаға лақтырылуы, теңіз немесе өзен кемесінің (баржаның және т. б.) суға батуы немесе аударылуы (төңкерілуі), кеменің мұзбен зақымдануы, көпірлердің құлауы, борттан тыс сумен сулануы;
- 6.1.2.1.3. жерүсті тасымалдау құралдарының апатқа ұшырауы немесе соқтығысуы, олардың жылжымалы немесе қозғалмайтын заттарға соқтығуы, жүктерді автокөлік құралымен тасымалдау кезіндегі жол-көлік оқиғасы немесе жерүсті тасымалдау кезінде жүк машиналары мен темір жол вагондарын автомобиль көлігімен тасымалдау, төңкерілуі немесе қисаюы (рельстерден);
- 6.1.2.1.4. суды қоспағанда, сырттан кез-келген басқа затпен соқтығысу немесе жанасу (бұл жағдайда мұз су болып саналмайды);
- 6.1.2.1.5. жалпы апат салдарынан кемені портта түсіру;
- 6.1.2.1.6. апат болған жерде көлік құралын түсіру;
- 6.1.2.1.7. апат кезінде жүкті теңізге бортынан шаю;
- 6.1.2.1.8. борт сыртына құлау нәтижесінде немесе тиеу немесе түсіру кезінде жүктің жекелеген бөліктерінің толық жоғалуы.
- 6.1.2.1.9. жалпы авария, жер сілкінісі, жанартау атқылауы немесе найзағай соғуы салдарынан болған
- 6.1.2.1.10. сақтандырылған жүктің қаза болуы немесе оның зақымдануы.
- 6.1.2.2. Осы санат бойынша теңізбен тасымалдауға арналған қамтулар, осы Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырылған жүктің жойылуын болдырмау мақсатында, тасымалдауға арналған шартқа және /немесе жалпы апат жарияланған жерде қолданыстағы заңнамаға және тәжірибеге сәйкес көзделуге және айқындалуға тиіс, жалпы апатқа байланысты және жалпы апатты жариялау нәтижесінде жүкті құтқаруға қатысты шығыстарға байланысты, жүк тасымалдау шарты бойынша жауапкершілікке барабар шығыстар қамтылады.
- 6.1.2.3. Теңізбен тасымалдау үшін қамтудың осы санаты бойынша сақтанушыға осы ұйғарымға сәйкес өтелетін залалға қатысты "екі тараптың кінәсінен соқтығысу" анықтамасына сәйкес тасымалдау Шарты бойынша жауапкершілікке барабар қамту беріледі. Жоғарыда көрсетілген ұйғарым бойынша кеме иелері тарапынан қандай да бір шағымдар туындаған жағдайда Сақтанушы сақтандырушыны хабардар етуге міндеттенеді, ол өзінің есебінен және шығындары арқылы Сақтанушының мүдделерін осындай талаптардан қорғауға құқылы болады.
- 6.1.3. **С санаты - "апат жағдайларын қоспағанда, зақымданғаны үшін жауапкершіліксіз (тек толық жойылу)".**
- 6.1.3.1. Сақтандыру жағдайы төменгі оқиғалардың нәтижесінде көліктің кез келген түрімен тасымалдау кезінде жүктің бүлінуі, зақымдануы, жоғалуы және/немесе жойылуы болып табылады:
- 6.1.3.1.1. көлік құралындағы өрт пен жарылыс, сондай-ақ өртті құтқару немесе сөндіру үшін қабылданған шаралар салдарынан;
- 6.1.3.1.2. кемелердің апатқа ұшырауы немесе соқтығысуы, олардың қозғалмайтын немесе жүзбелі заттарға соғылуы, кеменің құрлыққа қонуы, жағаға лақтырылуы, теңіз немесе өзен кемесінің (баржаның және т. б.) суға батуы немесе аударылуы (төңкерілуі), кеменің мұзбен зақымдануы, көпірлердің құлауы, борттан тыс сумен сулануы;
- 6.1.3.1.3. жерүсті тасымалдау құралдарының апатқа ұшырауы немесе соқтығысуы, олардың жылжымалы немесе қозғалмайтын заттарға соқтығуы, жүктерді автокөлік құралымен тасымалдау кезіндегі жол-көлік оқиғасы немесе жерүсті тасымалдау кезінде жүк машиналары мен темір жол вагондарын автомобиль көлігімен тасымалдау, төңкерілуі немесе қисаюы (рельстерден) ;

- 6.1.3.1.4. апат портында кемені түсіру;
- 6.1.3.1.5. жалпы апат салдарынан болған сақтандырылған жүктің толық жойылуы.
- 6.1.3.1.6. палубалық жүктің борттың сыртына шайып әкетуі;
- 6.1.3.1.7. суды қоспағанда, сырттан кез-келген басқа затпен соқтығысу (бұл жағдайда мұз су болып саналмайды).
- 6.1.3.2. Осы санат бойынша теңізбен тасымалдауға арналған қамтулар, осы Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырылған жүктің жойылуын болдырмау мақсатында, тасымалдауға арналған шартқа және /немесе жалпы апат жарияланған жерде қолданыстағы заңнамаға және тәжірибеге сәйкес көзделуге және айқындалуға тиіс, жалпы апатқа байланысты және жалпы апатты жариялау нәтижесінде жүкті құтқаруға қатысты шығыстарға байланысты, жүк тасымалдау шарты бойынша жауапкершілікке барабар шығыстар қамтылады.
- 6.1.3.3. Теңізбен тасымалдау үшін қамтудың осы санаты бойынша сақтанушыға осы ұйғарымға сәйкес өтелетін залалға қатысты "екі тараптың кінәсінен соқтығысу" анықтамасына сәйкес тасымалдау Шарты бойынша жауапкершілікке барабар қамту беріледі. Жоғарыда көрсетілген ұйғарым бойынша кеме иелері тарапынан қандай да бір шағымдар туындаған жағдайда Сақтанушы сақтандырушыны хабардар етуге міндеттенеді, ол өзінің есебінен және шығындары арқылы Сақтанушының мүдделерін осындай талаптардан қорғауға құқылы болады.
- 6.1.3.4. Тараптардың келісімі бойынша сақтандыру сомасына Сақтанушының төменгі құжатталған шығыстары енгізілуі мүмкін:
 - 1) сақтанушының көлік құжаттарының (CMR–жүкқұжат, MAWB–жүкқұжат, тауар-көлік жүкқұжаты, көліктік инвойс, коносамент) негізінде айқындалатын бүлінген, жоғалған, жойылған жүкті (тасымалдау ақысы) тасымалдауға байланысты шығыстары;
 - 2) транзиттік сақтауға, жолда жүкті қорғауға байланысты шығыстар.
- 6.1.3.5. Сақтандыру жағдайы, оның пайда болу кездейсоқтығы және ықтималдылығы, сондай-ақ Сақтанушы үшін оның салдарының зияндылығы белгілеріне ие болуға тиіс. Осы Ережелерде сақтандыру жағдайы ретінде көрсетілген оқиғалар мен Сақтанушыға келтірілген зиян арасында себеп-салдарлық байланыс болуы тиіс.
- 6.1.3.6. Осы Ережелердің 7-бабында көрсетілген жағдайларды қоспағанда, сақтандыру қорғанысы санаттарына сәйкес жүктің немесе оның бір бөлігінің жоғалуы және/немесе бүлінуі (закымдануы) сақтандыру жағдайы болып табылады.
- 6.1.3.7. Сақтандыру жағдайларының нақты тізбесі (сақтандыру қорғау санаттары) сақтандыру Шартында көрсетіледі.

7. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНА ЖАТПАЙТЫН ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ ОҚИҒАЛАР

- 7.1. **Жеке сипаттағы ерекшеліктер. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, келесі әрекеттер салдарынан туындаған залал өтелуге жатпайды:**
- 7.1.1. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының (пайда алушының) сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 7.1.2. Сақтанушының (пайда алушының) заң актілерінде белгіленген тәртіппен қасақана қылмыс немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған және сақтандыру жағдайымен себептік байланыста болған әрекеттері/әрекетсіздігі;
- 7.1.3. Сақтанушының (пайда алушының) алкогольдік немесе есірткілік немесе токсикологиялық масаң күйдегі және сақтандыру жағдайымен себептік байланыстағы әрекеттері/әрекетсіздігі;
- 7.1.4. Сақтанушының (пайда алушының) заңнамалық немесе басқа да нормативтік актілерде белгіленген өртке қарсы қауіпсіздік, сақтау, жұмыстарды жүргізу қауіпсіздігі қағидалары мен нормаларын немесе өзге де осыған ұқсас нормаларды бұзуы немесе егер мұндай бұзушылықтар Сақтанушыға (пайда алушының) мәлім бола тұра жүзеге асырылса;
- 7.1.5. Сақтанушының (пайда алушының) техникалық ақаулы көлік құралын және/немесе тиеу-түсіру жабдығын пайдалануы немесе дайындаушы кәсіпорын белгілеген техникалық сипаттамасы мен пайдалану қағидаларын бұзуы; сол сияқты-тиісті жұмыстарды жүзеге асыру үшін рұқсаты немесе жеткілікті біліктілігі жоқ адамдардың техникалық жарамды көлік құралын және/немесе тиеу-түсіру жабдығын пайдалануы;

- 7.1.6. Сақтанушының (пайда алушының) сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандырылған жүк, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайының басталу мән-жайлары және оның туындаған нәтижемен (салдармен) байланысы туралы көрінеу жалған мәліметтерді хабарлауы;
- 7.1.7. Сақтанушының (пайда алушының) сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөніндегі шараларды қасақана қабылдамауы;
- 7.1.8. Сақтанушының (пайда алушының) сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тергеп-тексеруге және келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі жасауы;
- 7.1.9. Сақтандырушыны Сақтанушының (пайда алушының) шартта белгіленген тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы жазбаша хабарламауы;
- 7.1.10. Сақтанушының (пайда алушының) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты адамға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ аталған құқықтың ауысуы үшін қажетті құжаттарды сақтандырушыға беруден бас тартуы. Егер сақтандыру төлемі жасалған болса, сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы.
- 7.2. **Жалпы сипаттағы ерекшеліктер. төменгілер салдарынан туындаған залал өтелуге жатпайды:**
- 7.2.1. Сақтанушының дөрекі ниеті немесе өрескел абайсыздығы;
"Өрескел абайсыздық" деп Сақтанушының/ пайда алушының лауазымдық нұсқаулықтардың, қағидалардың және басқа да нормативтік құқықтық актілердің талаптарын, сондай-ақ расталған кәсіби білімі мен тәжірибесі болмаған кезде аталған адамдардың іс-әрекеттерін бұзуы түсініледі;
- 7.2.2. сақтанушы осындай жарамсыздығы үшін жауап беретін сақтандырылған жүкті қауіпсіз тиеуге, түсіруге, тасымалдауға арналған көлік құралының және/немесе тиеу-түсіру жабдығының жарамсыздығы;
- 7.2.3. нормативтік ағып кету, бүліну, ашыту және ыдырау, шөгу, кептіру, төгілу, толық емес шара, салмақ жоғалту, салмақ жоғалту немесе көлемнің азаюы, жүктің ішкі қасиеттерінің салдарынан сапасының нашарлауы (егер бұл тасымалдау шарттарына байланысты болмаса), жүкті өткізудің кепілдік мерзімдері мен мерзімдерінің аяқталуы, сақтандырылатын жүктің нормативтік тозуы немесе бүлінуі, жүктің кеміргіштер, құрттар, жәндіктер арқылы зақымдануы;
- 7.2.4. жеткілікті немесе тиісті қаптаманы қамтамасыз етпеу немесе көлік құралына дұрыс салынбау / орналастыру, сондай-ақ сақтандырылған жүкті тиісінше бекітпеу салдарынан;
- 7.2.5. сақтандыру Шартында қамтылған оқиғалар нәтижесінде көлік құралының істен шығуынан туындаған сақтандырылған жүкті жеткізудің кешігуі және сақтау шарттарының өзгеруі;
- 7.2.6. температураның (аяздың, ыстықтың немесе ауаның қалыпты ылғалдылығының), сақтандырылған жүктің табиғатының немесе жүктің өзіне тән ақауларының (сақтандырылған жүктің құрылымының, дайындалуының немесе материалының қателіктері), жүктің ішкі қасиеттерінің немесе ақауларының, ылғалдылық деңгейінің төмендеуінің әсері;
- 7.2.7. жөнелтушінің, экспедитордың немесе көлік құралындағы жөнелту станциясының бұзылмаған пломбаларымен келген жүктің жетіспеушілігі. Бұл ретте пломбаны бұзу деп оның сәйкестендіру белгілерінің, яғни оның түпнұсқалығы мен тұтастығы туралы куәландыратын, алып тастау (бөлшектеу) әрекеті кезінде бұзылатын немесе өзгертілетін нақты тиек-пломбалау құрылғысына (ТПК) тән бақыланатын параметрлер мен сипаттамалардың өзгеруі, сондай-ақ тиек-пломбалау құрылғысын өзінің әріптік жағынан ілеспе құжаттарға сәйкес келмейтін басқа құрылғыға ауыстыру танылады- сандық код¹;
- 7.2.8. сыртқы қаптамасы бұзылмаған кезде немесе жөнелту пунктіндегі көлік құралына, контейнерге орнатылған пломбалардың бүтіндігі кезінде жүк қаптамасының ішіндегі кемшіліктер;
- 7.2.9. сыртқы қаптаманың/контейнердің тұтастығы кезіндегі жүктің зақымдануы;
- 7.2.10. егер жүкті қайта орау талап етілмесе, жүктің сақталуы кезінде қаптаманың зақымдануы;

¹ Барлық пломбаларда сәйкестендіру белгілерінің кең жиынтығы бар, яғни белгілі бір ППУ-ға тән бақыланатын параметрлер мен сипаттамалар, оның шынайылығы мен тұтастығын куәландырады, қорғалатын объектіден ППУ-ны алып тастау (бөлшектеу) кезінде бұзылады немесе өзгертіледі. ППУ-ның негізгі сәйкестендіру белгілері оның дизайнымен және өндіріс технологиясымен анықталады және, әдетте, өндіріс процесінде енгізіледі. Орнату кезінде РПУ-ға қосымша сәйкестендіру белгілері енгізілуі мүмкін. РПУ сыртқы сәйкестендіру белгілері: пішіні мен өлшемдері, бояуы, таңбалануы, жеке әріптік-цифрлық коды, логотиптері, голографиялық суреттері, штрих-коды және басқа да арнайы белгілері мен суреттері, олардың пішіні, өлшемдері, түсі, рельефі, РПУ орналасқан жері. Пломбалардың ішкі сәйкестендіру белгілері материал, жабындар, арнайы қорғаныс элементтері және құрылымдық бөлшектер болып табылады. Мұндай таңбалау пломбаларды пайдалану есебін жүргізуге ғана емес, сонымен қатар жүктің белгілі бір несіне тиесілі екендігін анықтауға, яғни әрбір пломбалау құрылғысын біржақты анықтауға мүмкіндік береді.

- 7.2.11. сақтанушыға/пайда алушыға, тасымалдаушыға, экспедиторға және/немесе жөнелтушіге байланысты мән-жайлар себебінен біржолғы сақтандыру шартында белгіленбеген жүкті жөнелту немесе межелі жерге жіберу орнына жүкті қайтару;
- 7.2.12. көлік құралының иелері, жалдаушылары, басшылары немесе операторлары (Егер көлік құралының иесі, жалдаушысы, басшысы немесе операторы Сақтанушы немесе жүк иесі болып табылса) төлем қабілетсіздігі немесе қаржылық міндеттерін орындамауы;
- 7.2.13. сақтандырушының беймәлім жарылғыш, өздігінен жанатын заттарды немесе заттарды тиеу, түсіру, тасымалдау;
- 7.2.14. сақтандырылатын жүкті қауіпсіз тасымалдау үшін кеменің теңізге жарамсыздығы, кеменің, көлік құралының жарамсыздығы (жүктің осы жүкті тасымалдау үшін тактикалық-техникалық сипаттамаларға сәйкес келмеуі, осы көлік құралын пайдалануға рұқсаттың/рұқсаттың болмауы);
- 7.2.15. жұмыс принципі атомның бөліну реакциясына немесе ядролық синтезге, сондай-ақ радиоактивті сәулеленуді тудыратын басқа ядролық реакцияларға негізделген кез келген әскери қаруды қолдану;
- 7.2.16. біржолғы сақтандыру шартында келісілмеген көлік құралының жүктерін тасымалдау үшін пайдалану;
- 7.2.17. жүктің өзін сүйреу.
- 7.3. Сақтандыру қорғанысы бастапқыда зақымдалған жүкке қолданылмайды. Осы себепті сақтандырушы зақымдануды тасымалдау басталғанға дейін болған залал тасымалдау кезінде болған зақымдануға әсер етпеген кезде ғана өтейді.
- 7.4. Сақтандыру қорғанысы тиеу (түсіру) тәсілінің кемшіліктері бар немесе егер сақтанушы немесе пайда алушы тиеуді өз бетінше жүзеге асырса немесе тиеу (түсіру) көрсетілген тұлғалардың хабардар болуымен жүзеге асырылса, тиеу (түсіру) әдісі орынсыз болып табылатын жүкке қолданылмайды.
- 7.5. Егер тасымалдау шарттарында өзгеше көзделмесе, тиісті түрде жабылмаған көлік құралына тиеуге немесе тиеуге, егер осы жүкті тасымалдау тәсілі жабық көлік құралында мүмкін болмаса, тиісінше жабылмаған көлік құралында ірі габаритті жүкті тасымалдау жағдайларын қоспағанда, сақтандыру қорғанысы қолданылмайды.
- 7.6. Теңізге жүзгіштіксіз пен жарамсыздыққа байланысты ерекшеліктер.
- 7.6.1. Бұл сақтандыру келесі себептерден туындайтын шығынды, шығыстарды немесе залалды өтемейді:
- кеменің жүзгішсіздігі,
 - егер сақтанушы немесе оның қызметшілері сақтандырылатын жүкті тиеу кезінде кеменің жүзгішсіздігіне немесе тасымалдау құралдарының жарамсыздығына мүдделі болса, сақтандырылатын жүкті қауіпсіз тасымалдау үшін тасымалдау контейнерінің немесе көтергіш кеменің жарамсыздығы;
- 7.6.2. Егер сақтанушы немесе оның қызметшілері кеменің теңізге жүзгішсіздігіне немесе жарамсыздығына әкеп соққан мән-жайлардың туындауына кінәлі болса, сақтандырушы кеменің теңізге жарамдылығының кепілдігін және оның сақтандырылған жүкті межелі жерге жеткізуге жарамдылығының кепілдігін бұзу салдарынан болған шығындарды өтемейді;
- 7.7. **Сондай-ақ, шартта төменгілер салдарынан келтірілген залалдар өтелмейді:**
- 7.7.1. соғыс, азаматтық соғыс, әскери шапқыншылық, шетелдік жаудың дұшпандық әрекеттері, барлық әскери әрекеттер (соғыс жарияланғанына қарамастан), әскери маневрлер немесе әскери іс-шаралар, революция, көтеріліс, бүлік, жаппай тәртіпсіздіктер, революциялар, қақтығыстар, толқулар, оккупациялар, интервенциялар, локауттар, ереуілдер, митингілер, төтенше жағдай, коменданттық көтерілістің қозғалысын немесе соған байланысты азаматтық тәртіпсіздіктерді немесе соғысушы тараптардың немесе оған қарсы кез келген басқа да дұшпандық әрекеттерін шектеу режимдері;
- 7.7.2. мемлекеттік органдар, әскери қызметшілер, әскери міндеттілер, жалдамалы әскерлер, бітімгершілер жүргізетін кез келген арнаулы операциялар, іс-шаралар, іс-қимылдар, оның ішінде терроризмге қарсы операциялар, бітімгершілік операциялар
- 7.7.3. лаңкестердің немесе басқа да адамдардың іс-әрекеттері мен қандай да бір саяси себептер бойынша құқыққа қарсы іс-қимылдары;
- 7.7.4. тәркілеу, қамауға алу, түрмеге қамау, күш қолдану арқылы ұстау
- 7.7.5. Сақтанушының / тасымалдаушының сақтандырылған жүкті заңсыз иемденуі немесе ысырап етуі;

- 7.7.6. жоғалған миналармен, торпедалық бомбалармен және басқа жоғалған қарулармен зиян келтіру;
- 7.7.7. ядролық жарылыстың, радиацияның (иондаушы сәулеленудің) немесе радиоактивті ластанудың тікелей немесе жанама әсері;
- 7.7.8. атомдық немесе ядролық ыдырауға және/немесе ядролық синтезге немесе кез келген басқа реакцияға, радиоактивті күшке немесе әрекетке негізделген кез келген қаруды қолдану;
- 7.7.9. қарақшылық әрекеттерден болған залал, шығыстар немесе шығын.
- 7.7.10. Сақтанушының кедендік немесе өзге де ресми нормаларды, жөнелту жөніндегі нұсқаулықтарды немесе тасымалдаушының нұсқамаларын бұзуы, сондай-ақ сот шешімін немесе оны мәжбүрлеп орындауды бұзуы;
- 7.7.11. Сақтандырылған мүлікті тәркілеу, мемлекет меншігіне алу, тартып алу, ұстау, қамауға алу, жою, кез келген үкіметке немесе оның бұйрығымен (әскери, азаматтық немесе іс жүзінде) немесе қоғамдық немесе жергілікті билік органдарына иелік ету, реквизициялау немесе пайдалану. Мұндай қамту, төлем, төлеу немесе қызмет және/немесе Сақтанушының кез келген кәсіпкерлік немесе өзге қызметі кез келген сауда немесе экономикалық санкциялар туралы қолданылатын заңнамалық немесе өзге де нормативтік-құқықтық нормаларын бұзушылық болып табылатындықтан, қандай да бір өзге шарттарға қарамастан, Шарт бойынша сақтандыру оқиғаларға қолданылмайды, ал Сақтандырушы қандай да бір төлемдерді немесе сақтандыру төлемдерін жүзеге асырмайды және сақтанушыға немесе өзге тұлғаға қандай да бір қызмет көрсетпейді.
- 7.7.12. Кез келген зымырандардың, снарядтардың, миналардың, торпедалардың, бомбалардың, жаппай қырып-жою қаруларының және өзге де құралдардың/құралдардың, машиналардың, кемелердің/өзге де жүзу құралдарының, техниканың, дрондардың, роботтардың, техникалық құралдардың, жабдықтардың не 7.7.1, 7.7.2., 7.7.3, 7.7.9 тармақтарында көрсетілген оқиғаларға арналған қолданылатын әсерлері.
- тасымалданатын жүктің көлемі мен массасының өткізу сипаттамаларына инфрақұрылым элементтері (жолдардың, көпірлердің пайдалану-техникалық сипаттамалары, және т. б.) сәйкес келмеуі;
 - сақтанушының немесе пайда алушының немесе олардың өкілдерінің хабардар болуымен, бірақ Сақтандырушының, жарылысқа немесе өздігінен жануға қатысты қауіпті заттар мен заттардың беймәлім көлік құралына тиеу және/немесе уақытша сақтау қоймасына орналастыру нәтижесінде туындаған от, өрт немесе жарылыс;
 - көлік құралдары иелерінің, менеджерлерінің, жалға алушыларының немесе операторларының төлем қабілетсіздігі немесе ақшалай міндеттемелерін (дефолтты) орындамауы;
 - жүктің таттану, тотығу, түсінің өзгеруі;
 - электрондық/электр сызбаларының жұмысындағы бұзушылықтар, механикалық ақаулар, егер олар тасымалдау кезінде жүкке және/немесе қаптамаға келтірілген зиянның салдары болмаса;
 - лихтерлерде, баржаларда, понтондарда және басқа да тасымалдау кемелерінде жүкті жеткізу, егер мұндай кемелерді пайдалану жергілікті шарттар бойынша әдеттегі болып табылмаса;

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ

- 8.1. Сақтандыру шарты жөнелту пунктінен межелі пунктке жүкті тасымалдау уақытына жасалады.
- 8.2. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтандыру сыйлықақысын (бірінші сақтандыру жарнасын) төлеу күнінен кейінгі күннен бастап күшіне енеді.
- 8.3. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру өтемінің аумағында (шарттың қолданылу орны) шектеулер болмайды.
- 8.4. Егер Бас шартта өзгесі көзделмесе, бас Шарттың қолданылу мерзімі – оны жасасқан күннен бастап – Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған күннен бастап 12 (он екі) ай. Бір тасымалдауға арналған шарттың қолданылу мерзімі сақтандыруға арналған өтініш-сауалнамада көрсетілген жүкті тасымалдау мерзімдерінің негізінде айқындалады және бір тасымалдауға арналған шартта көрсетіледі. Шекараны қалыптастырған және пайдаланған жағдайда, әрбір тасымалдау бойынша қолданылу мерзімі және осындай тасымалдау бойынша қорғау мерзімі шекарада көрсетіледі. Бір тасымалдауға арналған шарт бойынша сақтандыру қорғанысының (Сақтандырушының жауапкершілігінің) қолданылу мерзімі жабу нұсқасына байланысты осындай шартта белгіленеді. Бір тасымалдауға арналған шарттың қолданылу мерзімі сақтанушыға тәуелді емес мән-жайлар бойынша не тасымалдаушының тасымалдау шартынан немесе тасымалдау шарттарынан туындайтын өз құқықтарын пайдалануына

байланысты жүкті жеткізуді кешіктірген жағдайда ұзартылуы мүмкін. Сақтанушы сақтандыруға берілген жүкті жеткізу мерзімдеріндегі барлық өзгерістер туралы Сақтандырушыға ол туралы білген бойда, бірақ 2 (екі) жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлауға міндетті.

- 8.5. Бас Шартта жүкті тасымалдау туралы хабарлаудың және бір тасымалдауға шарт жасасудың өзге мерзімдері көзделуі мүмкін.
- 8.6. Біржолғы Шарттың қолданылу мерзімі сақтандыруға арналған өтініш-сауалнамада көрсетілген жүкті тасымалдау мерзімдерінің негізінде айқындалады және біржолғы шартта көрсетіледі. Біржолғы Шарттың қолданылу мерзімі сақтанушыға тәуелді емес мән-жайлар бойынша не тасымалдаушының тасымалдау шартынан немесе тасымалдау шарттарынан туындайтын өз құқықтарын пайдалануына байланысты жүкті жеткізуді кешіктірген жағдайда ұзартылуы мүмкін. Сақтанушы сақтандыруға берілген жүкті жеткізу мерзімдеріндегі барлық өзгерістер туралы Сақтандырушыға ол туралы білген бойда, бірақ 2 (екі) жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлауға міндетті.
- 8.7. Сақтандырушы сақтанушы бас шартта белгіленген тасымалдау туралы хабарлама мерзімі өткеннен кейін мәлімдеген жүкті, тіпті бас Шартта ол тікелей белгіленбесе де, сақтандыруға қабылдауға құқылы.
- 8.8. Сақтандыру аумағы тасымалдау бағытына байланысты айқындалады және шартта көрсетіледі. Кез келген жағдайда, сақтандыру аумағынан және соғыс қимылдары аймақтары мен БҰҰ санкцияларының қолданысындағы елдердің аумақтары алынып тасталады.
- 8.9. Бас шартты ұзарту Тараптардың келісімі бойынша Тараптардың бірі бұл туралы Бас шарт тоқтатылған күнге дейін 30 (отыз) күнтізбелік күн бұрын хабарлаған жағдайда бас Шарт келесі мерзімге ұзартылуы мүмкін.

9. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 9.1. Шарт жүктің сақталуына мүдделі жеке және заңды тұлғалармен, қандай да бір түрде жүк жөнелтушімен, жүк алушымен, тасымалдаушымен, фрахтовщикпен, экспедитормен және т. б. жасалады.
- 9.2. Сақтандыру шарты тараптардың бір құжатты – сақтандыру шартын жасау жолымен жазбаша нысанда жасалады.
- 9.3. Электрондық нысанда беруі келесі жолмен жүзеге асады:
- 9.3.1. Сақтандырушының автоматтандырылған ақпараттық жүйесінде шартты ресімдеуді қоса алғанда, сақтандырушы біржақты тәртіппен әзірлеген сақтандыру Ережелерінде көзделген сақтандырудың үлгілік шарттарына сақтанушының қосылуы (бұл тармақ Компанияның атқарушы органының ерекше өкіміне дейін қолданылмайды).
- 9.4. Сақтандыру шарты сақтанушының жазбаша өтініші-сауалнамасы негізінде жасалады.
- 9.5. Жүктерді сақтандыру шарты Сақтандырушының жүктерді алдын ала тексерусіз жасалады. Алайда, қажет болған жағдайда Сақтандырушы сақтандырылатын жүкке тексеру жүргізуге, тиеуді, түсіруді бақылауды жүзеге асыруға, жүкті төсеу мен тасымалдаудың белгіленген ережелерінің сақталуын талап етуге, сондай-ақ оның нақты құнын белгілеу мақсатында сараптама тағайындауға құқылы.
- 9.6. Егер Сақтандырушы мен Сақтанушы өзгеше келіспесе, өтініш-сауалнамада төмендегідей мәліметтер болуға тиіс:
 - 9.6.1. толық атауы/Т. А. Ә., орналасқан жері/Сақтанушының мекенжайы мен деректемелері;
 - 9.6.2. жүктің атауы, жүктің қысқаша сипаттамасы, орау тәсілі, орындардың саны немесе салмағы, сондай-ақ басқа да қажетті деректер;
 - 9.6.3. ілеспе тасымалдау құжаттарының нөмірлері мен күндері;
 - 9.6.4. сақтандыру аумағы (жөнелту, қайта тиеу, межелі пункттер);
 - 9.6.5. тасымалдау тәсілдері (а/к, т / ж, авиа, аралас тасымалдау);
 - 9.6.6. жүкті кім тасымалдайды (жүк тасымалдаушының деректемелері, оның жүк тасымалдаушының жауапкершілігі бойынша сақтандыруы бар жоқтығы, CMR және т. б.);
 - 9.6.7. қажетті тәуекелді қамту;
 - 9.6.8. сақтандыру сомасының мөлшері және сипаттамасы (мазмұны);
 - 9.6.9. сақтандыру сыйлықақысының сұралатын мөлшерлемесі;
 - 9.6.10. сұралған франшиза;

- 9.6.11. жөнелту пунктiнен тасымалдаудың басталу күнiн және жүктің межелi пунктке келу күнiн, сондай-ақ жүктің қайта тиеу (ауыстырып тиеу) пункттерiне келу күнiн және аралық қоймаларда болу уақытын көрсете отырып, тасымалдау мерзiмi;
- 9.6.12. пайдасына жүк сақтандырылатын Пайда алушының (жүк жөнелтушi, жүк алушы) атауы мен деректемелерi;
- 9.6.13. Сақтандырушыға тәуекелдi мүмкiндiгiнше дәл бағалауға мүмкiндiк беретiн басқа да қажеттi деректер.
- 9.7. Шарт Сақтанушының Сақтандырушы белгiлеген нысан бойынша толтырылған жазбаша өтiнiшi негiзiнде жасалады. Сақтандырушының өтiнiш нысанын өзгертуге және Сақтанушыдан тәуекел дәрежесiн бағалау үшiн қажеттi өзге ақпаратты сұратуға құқығы бар. Шарт жасалғаннан кейiн өтiнiш оның ажырамас бөлiгiне айналады.
- 9.8. Жүктердi сақтандыру шартын жасасу кезiнде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын және оның басталуынан болатын залалдардың мөлшерiн айқындау үшiн елеулi маңызы бар өзге де белгiлi мән-жайларды хабарлауға мiндеттi.
- 9.9. Сақтандырушы Сақтанушыға өтiнiш-сауалнамада көрсетiлмеген қосымша мәлiметтер беру туралы жазбаша сұрау салуға құқылы.
- 9.10. Сақтанушы, егер бұл өзгерiстер сақтандыру тәуекелiнiң ұлғаюына елеулi әсер етуi мүмкiн болса, сақтандыру Шартын жасасу кезiнде сақтандырушыға хабарланған мән-жайларда өзiне белгiлi болған елеулi өзгерiстер туралы Сақтандырушыға дереу хабарлауға мiндеттi. Сақтандыру тәуекелiнiң ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етiлген Сақтандырушы, сақтандыру Шартының талаптарын өзгертудi немесе тәуекелдiң ұлғаюына барабар түрде қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеудi талап етуге құқылы. Егер Сақтанушы (немесе Пайда алушы) сақтандыру Шартының талаптарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық бiлдiрсе, сақтандыру шарты тәуекел өскен сәттен бастап тоқтатылады.
- 9.11. Сақтандырудың бас Шарты тараптар келiскен мерзiмге жасалады. Осы құжат бойынша сақтандыру өтемі оның қолданылу мерзiмi iшiнде онда көрсетiлген барлық жүктерге қолданылады. Мұндай шарт бойынша жүктің әрбiр партиясы сақтандыру Шартын беру жолымен ресiмделедi.
- 9.12. Сақтанушы сақтандырудың бас шартының қолданысына жататын жүктің әрбiр партиясына қатысты, егер сақтандыру Шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушы сақтандыру шартын беретiн өтiнiш - сауалнаманы толтыруға мiндеттi.
- 9.13. Тараптар жүктердi сақтандыру шарттары күшiне енгеннен кейiн жеке уағдаласқан жүктердi сақтандыру шарттарына кез келген өзгерiстер немесе толықтырулар қосымша келiсiммен ресiмделедi және Сақтанушының жазбаша өтiнiшi негiзiнде тараптар қол қояды.

10. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МIНДЕТТЕРI

- 10.1. **Сақтанушының құқықтары:**
 - 10.1.1. сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемiн алу;
 - 10.1.2. Сақтандырушыдан сақтандырудың барлық шарттарын түсiндiрудi талап ету;
 - 10.1.3. Сақтандырушының келiсiмiмен сақтандыру Шартының талаптарын өзгерту;
 - 10.1.4. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтiн өзге де әрекеттер жасау.
- 10.2. **Сақтандырушының құқықтары:**
 - 10.2.1. Сақтанушы ұсынған құжаттар мен ақпараттың дұрыстығын тексеру;
 - 10.2.2. қажет болған жағдайда сақтандыру жағдайының фактiсiн, себебi мен салдарын растайтын құжаттар мен ақпаратты ұсыну туралы тиiстi құзыреттi органдарға сұрау салу жолдау;
 - 10.2.3. Сақтанушының сақтандыру Шартының талаптарын орындауын тексеру, бұл ретте Сақтанушы оған кедергi жасауға құқылы емес;
 - 10.2.4. Сақтанушы сақтандыру Шартының талаптарын бұзған жағдайда оларды жою жөнiнде жазбаша нұсқаулар беруге мiндеттi. Мұндай нұсқаулар Сақтанушы үшiн мiндеттi болып табылады;
 - 10.2.5. Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтiн өзге де iс-әрекеттер жасау.
 - 10.2.6. сақтандыру жағдайының басталу фактiсiн және осы Ережелердiң 10-тарауындағы 10.3-тармақтың 1-11-тармақшаларында баяндалған залал мөлшерiн растайтын құжаттар ұсынылмаған жағдайда, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтiнiш берiлген сәттен бастап 90 күнтiзбелiк күн өткен соң сақтандыру төлемiн жүзеге асырудан бас тарту.

10.3. Сақтанушы міндеттері:

- 10.3.1. осы Ережелердің, сақтандыру Шартының талаптарын сақтау;
- 10.3.2. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушымен қарым-қатынаста құпиялылықты қамтамасыз ету;
- 10.3.3. сақтандыру Шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақысын төлеу;
- 10.3.4. уақтылы, бірақ жүк жөнелтілгенге дейін 24 (жиырма төрт) сағаттан кешіктірмей Сақтандырушыға әрбір жүк тасымалы бойынша өтініш-сауалнама беру;
- 10.3.5. сақтандырылған жүкке қатысты қолданылатын жүктерді сақтандырудың басқа шарттарының қолданысы туралы хабарлау;
- 10.3.6. сақтандыру Шартының талаптарының орындалуын бақылауды жүзеге асыру үшін Сақтандырушының өкілін сақтандырылған жүкке кедергісіз жіберуге;
- 10.3.7. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының туындау ықтималдығын анықтау үшін елеулі маңызы бар өзіне белгілі барлық мән-жайларды хабарлау;
- 10.3.8. тәуекел дәрежесінің кез келген өзгерісі (жүру маршрутының өзгеруі, қаптаманың өзгеруі, көлік түрінің өзгеруі және т. б.) туралы электрондық тәсілмен жолдау арқылы мұндай өзгеріс туралы Сақтандырушыға хабарланған сәттен бастап келесі 24 сағат ішінде (жиырма төрт) бірақ 8 (сегіз) сағаттан кешіктірмей Сақтандырушының атына хабарламаны қағаз жеткізгіште қайталай отырып, Сақтандырушыға дереу хабарлау керек;
- 10.3.9. шығынның алдын алу немесе барынша азайту үшін орынды болатын шараларды қабылдау және өртке қарсы, өзге де қауіпсіздік нормаларының барлық шараларын қамтамасыз ету және сақтау, оның ішінде міндетті түрде өрт күзеті органдарының нұсқамасы бойынша жіберілген бұзушылықтарды жою;
- 10.3.10. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.
- 10.4. Сақтандыру шартының міндетті талабы-сақтанушы өзінің бақылауындағы жағдайларда қажетті жылдамдықпен әрекет етуге міндетті.
- 10.5. Сақтандыру жағдайы басталған кезде:**
- 10.5.1. Сақтанушыға сақтандыру жағдайының басталу фактісі туралы құзыретті органдарға жазбаша нысанда белгілі болған немесе белгілі болған сәттен бастап 24 сағаттан кешіктірмей уақтылы хабар беруді қамтамасыз ету;
- 10.5.2. егер бұл қауіпсіздік нормаларына қайшы келмесе және залалдың ұлғаюына әкеп соқпаса, Сақтандырушының өкілі тексергенге дейін сақтандыру жағдайы кезінде болған жағдайда ықтимал залалдардың алдын алу немесе азайту, бүлінген жүкті құтқару және сақтау үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қабылдау;
- 10.5.3. дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, ол сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы хабардар болған/болуға тиіс кезден бастап Сақтандырушыға бұл туралы жазбаша нысанда хабарлауға тиіс;
- 10.5.4. Сақтандырушыға тексеру үшін бүлінген жүкке кедергісіз қол жеткізуді қамтамасыз ету (немесе бүлінген жүкті көрсетуге ресми рұқсат беру) және залалды өтеу жөніндегі одан әрі іс-қимылдарды келісу;
- 10.5.5. сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдағанға дейін бүлінген жүкті сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін болған күйінде сақтап қалуға тиіс. Сақтанушы жүкті қалпына келтіруді/жоюды көрсетілген сәтке дейін Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімімен ғана жүргізуге құқылы;
- 10.5.6. сақтандыру Шартының талаптарына сәйкес сақтандыру жағдайының басталу фактісін, оның себептерін растайтын барлық құжаттар мен дәлелдемелерді Сақтандырушыға беру ;
- 10.5.7. егер жүк бүкіл әлем бойынша тасымалданатын болса, сақтандыру жағдайы орын алған елдің заңнамасына және/немесе халықаралық нормаларға сәйкес мүліктің жоғалуын, жетіспеуін немесе бүлінуін ресімдеуді қамтамасыз ету;
- 10.5.8. сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ ол келтірген залалдарды дәлелдеу ауыртпалығын көтеру, оның ішінде сараптама жүргізу, сарапшылардың оқиға орнына баруы, мамандарды тарту және консультациялар, қажетті құжаттарды жинау және т. б. бойынша шығыстарды көтеру.
- 10.6. Сақтандырушы міндеттері:**
- 10.6.1. осы Ережелердің, сақтандыру шартының талаптарын сақтау

- 10.6.2. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтанушымен қарым-қатынаста құпиялылықты қамтамасыз ету, ол және оның мүлдіктік жағдайы туралы мәліметтерді жария етпеу;
- 10.6.3. Сақтанушыға сақтандыру Шартын оның банктік шотына сақтандыру сыйлықақысы түскен сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде беру, оның ішінде егер сақтандыру Шарты жүктерді сақтандырудың бас шарты шеңберінде жасалса;
- 10.6.4. Сақтанушыға/Сақтандырылушыға сақтандыру жағдайында шығындарды азайту үшін жұмсаған шығындарын өтеу;
- 10.6.5. сақтандыру құпиясын қамтамасыз ету;
- 10.6.6. осы сақтандыру Ережелерінде, жүктерді сақтандыру шартында және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасау.
- 10.6.7. сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап күнтізбелік 60 күн өткеннен кейін сақтанушыға/пайда алушыға құжаттарды сақтандырушыға беру қажеттігі туралы еске сала отырып, электрондық мекенжайға (немесе өтініште көрсетілген мекенжай бойынша қолма-қол) хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабардар ету.
- 10.7. **Сақтандыру жағдайы басталған кезде:**
- 10.7.1. сақтандыру Шартында және осы сақтандыру Ережелерінде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізу;
- 10.7.2. Сақтанушы/Пайда алушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, оларды соңғы құжат қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде жетіспейтін құжаттар туралы хабардар ету;

11. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ

- 11.1. Зиянды өтеу үшін Сақтанушының жүкке қатысты мүлдіктік мүдделері сақтандыру жағдайы орын алған кезінде сақтандыруға жатады. Сақтандыруға жүкті қабылдау фактісі Сақтандырушының сақтандыру Шартын беруімен расталады.
- 11.2. Залалдың мөлшері Сақтанушы ұсынған құжаттар негізінде айқындалады:
 - 1. сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісі туралы және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы өтініштер;
 - 2. сақтандыру жағдайының басталу себептерін көрсете отырып, фактісі бойынша түсіндірме (автомобиль көлігімен тасымалдау кезінде);
 - 3. сақтандыру жағдайының басталуына кінәлі тұлғаларды түсіндірмесі (егер олар анықталса және берілген болса);
 - 4. қолданылатын құқық шартының талаптарына байланысты жүкке меншік құқығын немесе оған билік ету құқығын растайтын құжаттар;
 - 5. бас Шарттың / сақтандыру шартының көшірмелері және өтініш-сауалнаманың көшірмелері;
 - 6. Сақтандырушының апаттық комиссары жасаған бүлінген жүкті тексеру актісі;
 - 7. залалдың немесе зиянның мөлшерін сараптау (бағалау) актісінің немесе өзге де құжатталған растау;
 - 8. коммерциялық актінің түпнұсқасы (теміржол көлігімен тасымалдау кезінде), уақытша сақтау қоймасы актісі (әуе көлікпен тасымалдау кезінде);
 - 9. тасымалдау құжатының (коносаменттің және/немесе басқа тасымалдау шартының, жүк құжаттың немесе басқа тасымалдау құжаттарының (шоттардың, инвойстардың, салмақ сертификатының/жүк құжатының жүк сипаттамасының), түсіру сертификатының және/немесе салмақ сертификатының/жүк құжаттың) тағайындау пунктінде жасалған түпнұсқасының немесе және/немесе осы құжатқа басқа ілеспе жүк құжаттың нотариалды куәландырылған көшірмесінің көшірмесі;
 - 10. егер мұндай шарттар жасалған болса, экспедиторлармен, күзет қызметімен, жүктерді алып жүру қызметімен және т. б. шарттардың көшірмелері;
 - 11. сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын құзыретті органдардың құжаттарының көшірмелері (қажет болған жағдайда);
 - 12. Аумақтық сауда-өнеркәсіп палаталары берген сараптама актісі
- 11.2.1. Егер ұсынылған құжаттар мен мәліметтерде сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін, оның ішінде сақтандыру шарты бойынша өтелуге жататын келтірілген зиянның мөлшерін айқындау, зиян келтіруге әкеп соққан сақтандыру оқиғасының сипатын, себептері мен мән-жайларын белгілеу, сақтандырушының зиян келтірген тұлғаға (зиян келтіруге жауапты) талап ету құқығын іске асыруы үшін қажетті ақпарат қамтылмаған жағдайда Сақтандырушы

- Сақтанушыға/Пайда алушыға сақтандыру төлемі/сақтандыру төлемінен бас тарту туралы негізделген шешім қабылдау үшін қажетті ақпаратты сұрату себептерін түсіндіре отырып, дәлелді хат жіберу арқылы қосымша ақпарат сұратуға құқылы.
- 11.2.2. Құжаттар мемлекеттік немесе орыс тілінде немесе нотариалды куәландырылған мемлекеттік немесе орыс тіліндегі аудармасымен ұсынылуы тиіс.
- 11.3. Сақтандыру шартының талаптарын және осы сақтандыру Ережелерін тиісінше сақтау және іске асыру Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерді жүзеге асыруының қажетті алғышарты болып табылады.
- 11.4. Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін тіркей отырып және тексеру актісін рәсімдей отырып, бүлінген жүкті алғашқы тексеруді Сақтандырушының апаттық комиссары жүзеге асырады. Бұл ретте апаттық комиссардың Қазақстан Республикасының аумағына шығуы жөніндегі шығыстарды Сақтандырушы көтереді. Залалдың мөлшері Сақтандырушымен келісілген тиісті лицензиясы бар тәуелсіз сарапшы және/немесе бағалаушы және / немесе сюрвейер, лосс-аджастер актісі негізінде айқындалады.
- 11.5. Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін осы Ережелердің 14-бабы ескеріле отырып, сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Егер сақтандыру сомасы сақтандыру шартын жасасу күніндегі сақтандыру объектісінің нақты құнынан аз болса, онда сақтандыру төлемі сақтандыру шартын жасасу күніндегі сақтандыру сомасының сақтандырылған жүктің нақты құнына қатынасына барабар жүргізіледі. Егер сақтандыру сомасы сақтандыру шартын жасасу күніндегі сақтандырылған жүктің нақты құнынан асып кетсе, сақтандыру шарты жасалған күнгі сақтандырылған жүктің нақты құнынан асатын бөлігінде сақтандыру жарамсыз болып табылады.
- 11.6. Жөндеуге жататын сақтандырылған жүктің жекелеген бірлігі ішінара бүлінген кезде, Сақтандырушы зардап шеккен жүк бірлігінің нақты құнын, жүктің зардап шеккен бөлігін тасымалдау құнын ескере отырып, қалпына келтіру жөндеу сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемінің сомасын, сондай-ақ Сақтанушының (егер бұл шығыстар сақтандыру сомасына енгізілген жағдайда) жүктің зардап шеккен бөлігін осы Ережелердің 3-бабы ескеріле отырып, сондай-ақ осы Ережелердің 4-бабына сәйкес франшиза туралы шарт ескере отырып, тасымалдауға байланысты үстеме шығыстарын есептейді.
- 11.7. Сақтандырылған жүк бірлігі жойылған жағдайда, сақтандыру төлемі коммерциялық инвойсқа (шот-фактураға) сәйкес айқындалатын нақты залал мөлшерінде, жүкті тасымалдау құнын, сондай-ақ Сақтанушының жүкті тасымалдауға байланысты үстеме шығыстарын (егер бұл шығыстар сақтандыру сомасына енгізілген жағдайда) ескере отырып, сондай-ақ франшиза туралы шартты ескере отырып, бірақ сақтандыру сомасынан артық емес мөлшерде жүзеге асырылады. Бұл ретте Сақтандырушы төлемді келесідей жүзеге асыруға құқылы:
- 1) Осы Ережелердің 11.6. тармағын ескере отырып, Сақтанушы Сақтандырушыға одан әрі пайдалану үшін жарамды жүк қалдықтарын берген жағдайда, сақтандыру сомасы мөлшерінде. Сақтандырылған жүк жойылған жағдайда, Сақтанушы Сақтандырушыдан тиісті талап алу бойынша сақтандырылған жүкке құқықтарды беруге міндетті;
 - 2) Одан әрі пайдалануға жарамды жүк қалдықтарының құнын шегергенде, осы Ережелердің 11.6. тармағын ескере отырып, сақтандырылған жүктің әрбір бүлінген бірлігіне есептелген сақтандыру сомасы мөлшерінде.
- 11.8. Сақтандыру төлемі осы Ережелердің 1 тармақ, 11.7. тармақшасына сәйкес жүзеге асырылғаннан кейін, бұзылған жүкке меншік құқығы Сақтандырушыға өтеді.
- 11.9. Тараптар арасында залалдың себептері мен мөлшері туралы қарама қайшылықтар туындаған жағдайда, Тараптардың әрқайсысы тәуелсіз сарапшылардың және/немесе мамандардың қызметтерін пайдалануға құқылы. Сарапшылардың және/немесе мамандардың қызметтері оларды шақырған Тараптың есебінен төленеді.
- 11.10. Осы Ережелердің 11.2-тармағына сәйкес Сақтанушы Сақтандырушыға қажетті құжаттарды ұсынған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде, сақтандыру төлемі шартсыз франшизаның талаптарын, сондай-ақ осы Ережелердің 11.5, 11.6., 11.7. тармақтардың ережелерін ескере отырып, нақты залал мөлшерінде жүргізіледі.
- 11.11. Егер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген ескіру мерзімі ішінде осы Ережелердің талаптарына сәйкес сақтандыру Шартының Сақтандырушыны сақтандыру төлемінен босататын мән-жайы анықталса, Сақтанушы алынған сақтандыру төлемін (немесе оның тиісті бөлігін) Сақтандырушыға қайтаруға міндетті.

- 11.12. Құзыретті органдар Сақтанушыға (пайда алушыға) немесе Сақтанушының қызметкерлеріне қарсы қылмыстық іс қозғаған және сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан мән – жайлар мен ол келтірген залал тергеп-тексеру аяқталғанға дейін тергеп-тексеру жүргізілген жағдайда Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асыруды кейінге қалдыруға құқығы бар.
- 11.13. Сақтандыру төлемін кейінге қалдыру туралы шешімді Сақтандырушы қабылдайды және Сақтанушыға дәлелді негіздемемен жазбаша нысанда хабарланады.
- 11.14. Егер жауапкершіліктің неғұрлым жоғары мөлшері сақтандыру Шартында көзделмесе, Сақтандырушы сақтандыру төлемін уақтылы жүзеге асырмағаны үшін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

12. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БАС ТARTУ

- 12.1. Осы Ережелердің 7-бабында көрсетілген себептер мен оқиғалар салдарынан, сондай-ақ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да жағдайларда келтірілген залал өтелуге жатпайды.
- 12.2. Сақтанушы/Пайда алушы осы залалды келтіргені үшін кінәлі адамдардан тиісті залалды өтеген жағдайда Сақтандырушы сақтандыру төлемінен босатылады.
- 12.3. Сақтандыру моральдық зиянды, жоғалған пайданы, шығындарды (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы), тауар түрінің жоғалуын қамтымайды.
- 12.4. Сақтандыру Шартының талаптарын, сақтандыру Ережелерін және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген негіздерді сақтамау Сақтандырушының Сақтанушыға/Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға әкеп соғады. Сақтандырушыны Сақтанушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босату бір мезгілде Сақтандырушыны пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады. Бұл жағдайда жәбірленушілерге келтірілген зиянды өтеу үшін жауапкершілік Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген тәртіппен тікелей зиян келтірушіге жүктеледі.
- 12.5. Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдайды және осы Ережелердің 11.2-тармағына сәйкес Сақтанушы барлық қажетті құжаттарды ұсынған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде Сақтанушыға/Пайда алушыға жазбаша дәлелді хабарлама жібереді.
- 12.6. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына сақтанушы сотқа шағымдана алады.
- 12.7. Егер сақтандырылған жүк, оның жойылуын тоқтату мүмкін емес себеппен жөнелтілгендігі, немесе сақтандыру Шартына сәйкес сақтандырылған жүкті қалпына келтіру, қайта жабдықтау немесе межелі жерге жөнелтудің жалпы құны, құтқарылған жүктің жеткізілген сәттегі құнынан асып түсетіндігі дәлелденбеген жағдайда, толық жойылуды өтеу жөніндегі өтініш орындалмайды.
- 12.8. Сақтанушы немесе Сақтандырушы сақтандырылған жүкті құтқару, қорғау немесе қалпына келтіру мақсатында қабылдаған шаралар, жағдайды сақтандыру деп танылмайды немесе Тараптардың кез келгенінің құқықтарына қандай да бір қысым жасау ретінде қарастырылмайды.
- 12.9. Сақтандырушының осы Ережелердің 11-тарауындағы 11.2 – тармақтың 1-12-тармақшаларында жазылған құжаттар ұсынылмаған жағдайда сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы бар. 90 күнтізбелік күн өткеннен кейін, Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы өтініш берілген сәттен бастап, егер 60 күнтізбелік күн өткеннен кейін тапсырылмаса, Сақтандырушы Сақтанушыға/Пайда алушыға құжаттарды Сақтандырушыға беру қажеттілігі туралы еске сала отырып, хат жіберу әдісімен тиісті түрде хабарлаған болса Сақтандырушының сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы бар.

13. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ТОҚТАТУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

- 13.1. Сақтандыру шартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар оларды жазбаша ресімдеген және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған жағдайда заңды күшіне ие болады.
- 13.2. Сақтандыру шарты келесі жағдайларда тоқтатылады:
- 13.2.1. әрекет ету мерзімі аяқталса;
- 13.2.2. соттың сақтандыру Шартын жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдауы;

- 13.2.3. Тараптардың бірі сақтандыру Шартының талаптарын бұзған жағдайда, екінші Тараптың талабы бойынша;
- 13.2.4. Сақтандырушының сақтандыру Шарты бойынша сақтандыру сомасы мөлшерінде сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) жүзеге асыруы;
- 13.2.5. сақтандыру Шартын мерзімінен бұрын тоқтату.
- 13.3. Сондай-ақ, жүктерді сақтандыру шарты жүк межелі жерге келген сәтте тоқтатылады.
- 13.4. Кезекті төлем мерзімі өткен күннен кейінгі күннен бастап мерзімі өткен төлем төленген күнге дейін сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу кезінде кезекті сақтандыру сыйлықақысы төленбеген жағдайларда сақтандыру қорғанысы автоматты түрде тоқтатылады. Бұл ретте төленген сақтандыру жарналары қайтарылмайды;
- 13.5. Сақтандыру Шарты Сақтанушы немесе Сақтандырушының талабы бойынша, сондай-ақ, Тараптардың келімімен мерзімінен бұрын тоқтауы мүмкін.
- 13.6. Егер Тараптардың келісінде өзгеше көзделмесе, бастама жасаушы Тарап сақтандыру Шартын мерзімінен бұрын бұзу ниеті туралы екінші Тарапты бұзудың болжамды күніне дейін кемінде күнтізбелік 30 күн бұрын хабардар етуге міндетті.
- 13.7. Осы Ережелердің 11.4.1-тармағында сипатталған жағдайларды қоспағанда, Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің қолданыстағы нұсқасында көзделген шарттар бойынша Сақтанушының немесе Сақтандырушының талабы бойынша сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, Сақтандырушы Сақтанушыға келесі формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады:

$$(100\% - 30\%) * \left(TCC - \frac{CC * i}{N} \right), \text{ мұнда:}$$

30% - сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары;

TCC-сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы;

CC-сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы;

i - Пайдаланылған күндер саны (айналыс күні пайдаланылмаған болып есептеледі);

N-сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен).

- 13.7.1. Сақтанушы - жеке тұлғаның талабы бойынша сақтандыру шарты Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің қолданыстағы нұсқасында көзделген шарттар бойынша жасалған күннен бастап күнтізбелік он төрт күн ішінде мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы Сақтанушыға төменгі формула бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтарады:

$$(100\% - 10\%) * \left(TCC - \frac{CC * i}{N} \right), \text{ мұнда:}$$

10% - сақтандырушының істі жүргізуге арналған шығыстары;

TCC-сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысы;

CC - Сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысы;

i - Пайдаланылған күндер саны (айналыс күні пайдаланылмаған болып есептеледі);

N - Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі (күндермен).

- 13.8. Сақтанушы шарттан бас тартқан кезде (ҚР АҚ 841-бабының 2-тармағы), егер бұл ҚР АҚ 841-бабы 1-тармағының бірінші бөлігінде, ҚР АҚ 842-бабы 2-тармағының екінші және үшінші бөліктерінде көрсетілген мән-жайларға байланысты болмаса, егер шартта өзгеше көзделмесе, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

14. ФРАНШИЗА

- 14.1. Егер сақтандыру Шартында өзгеше көзделмесе, жүкті сақтандыру кезінде сақтандырушы шартсыз франшиза қолданады.
- 14.2. Шартсыз франшиза кезінде сақтандыру төлемі франшиза сомасынан тыс жүзеге асырылады (сақтандыру төлемінің сомасынан оның мөлшерін шегергенде). Бұл ретте франшиза сомасынан аспайтын залалдар өтелуге жатпайды.

- 14.3. Тараптардың келісімі бойынша шегерім мөлшері сақтандыру сомасының пайызымен немесе абсолютті мөлшерде белгіленеді.
- 14.4. Франшиза мөлшері әрбір жүк бойынша жеке келісіледі және сақтандыру шартында тіркеледі.

15. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

- 15.1. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте Сақтандырушы сақтандырған объект бойынша басқа сақтандыру шарттары қолданыста болса, сақтандыру төлемі сақтандырушылардың әрқайсысы мүлікті сақтандырған сақтандыру сомаларының арақатынасына барабар бөлінеді, ал Сақтандырушы сақтандыру төлемін оның үлесіне тиесілі бөлігінде ғана жүзеге асырады.
- 15.2. Сақтанушы қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушыға сол сақтандыру объектісі бойынша басқа қолданыстағы сақтандыру шарттары туралы хабарлауға міндетті.

16. СУБРОГАЦИЯ

- 16.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға төленген сақтандыру сомасы шегінде сақтанушының немесе сақтандыру төлемін алған өзге тұлғаның келтірілген залал (суброгация) үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы өтеді.
- 16.2. Сақтанушы Сақтандырушыға қолында бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және осы құқықты жүзеге асыру үшін қажетті барлық рәсімді орындауға міндетті. Егер Сақтанушы келтірілген залал үшін жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының осы құқықты беруіне (құжаттарды тапсырмауына) кедергі жасау салдарынан мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүргізу міндетінен босатылады, ал сақтандыру төлемі болған жағдайда Сақтанушы алынған сақтандыру төлемін Сақтандырушыға қайтаруға міндетті.

17. ФОРС-МАЖОР

- 17.1. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындамаған немесе тиісінше орындамаған Тарап, егер тиісті орындау еңсерілмейтін күштің, яғни осы жағдайлар кезінде төтенше және алдын алуға болмайтын мән-жайлардың салдарынан мүмкін еместігінен болғаны дәлелдесе, міндеттемелерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін мүліктік жауаптылықта болмайды.
- 17.2. Форс-мажорлық жағдайларға, бірақ олармен шектелмейді мыналар жатады: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе соғыс әрекеттері, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымдары.
- 17.3. Форс-мажорлық мән-жайлардың әсеріне тап болған Тарап осындай мән-жайлардың басталғаны туралы екінші Тарапқа 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.
- 17.4. Форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылуы құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталуы тиіс.

18. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

- 18.1. Сақтандыру шартын Тараптар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жасайды және орындайды.
- 18.2. Сақтандыру шарты бойынша барлық келіспеушіліктерді Тараптар келіссөздер жүргізу жолымен және оларды келіссөздер жолымен реттеу мүмкін болмаған кезде – қолданыстағы заңнамада белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының сот органдарында шешеді.

19. ҚОСЫМША ТАЛАПТАР

- 19.1. Сақтандыру Шартының мазмұны мен талаптары коммерциялық құпия болып табылады. Тараптар қатаң құпиялылықты сақтауға міндетті және Қазақстан Республикасының заңнамасы талап ететін жағдайларды қоспағанда, сақтандыру шартының ережелерін, мазмұны мен талаптарын, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарына жария етуге құқылы емес.
- 19.2. Егер Тараптар өзгеше ескертпесе, құқықтар мен міндеттердің басқа адамдарға ауысуына жол берілмейді.
- 19.3. Шарт Тараптардың өзара келісімі бойынша өзгертілуі мүмкін. Барлық өзгерістер жазбаша ресімделген жағдайда ғана заңды күшіне ие болады.
- 19.4. Сақтанушы сақтандыру Шартына қол қою арқылы осы Ережелердің көшірмесін алғанын, осы Ережелердің талаптарымен танысқанын және келісетінін растайды. Келіспеушіліктер

туындаған жағдайда Сақтанушы осы Ережелерді білмеуіне немесе олардың ұсынылмағандығына сілтеме жасауға құқылы емес.